

10

**Sosiaali- ja terveyslautakunnan selvitys kaupunginhallitukselle
lasten ja nuorten psykiatristen palvelujen laadun ja saatavuuden
kehityksestä vuonna 2014**

HEL 2015-000613 T 00 01 01

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättää omalta osaltaan hyväksyä ja lähettää tiedoksi kaupunginhallitukselle liitteinä olevat raportit helsinkiläislasten ja nuorten psykiatristen palvelujen laadun ja saatavuuden kehityksestä vuonna 2014.

Esittelijän perustelut

Päättyessään 12.9.2007 lastenpsykiatrisen toiminnan keskittämisestä Hyksiin 1.1.2008 alkaen kaupunginvaltuusto edellytti, että kaupunginhallitus tuo valtuustolle vuosittain raportin helsinkiläislasten ja nuorten psykiatristen palvelujen laadun ja saatavuuden kehityksestä. Kaupunginhallitus pyytää raporttia 17.6.2015 mennessä.

HYKS:n asianomaiset ylilääkärit ovat valmistelleet esityslistan liitteinä olevat selvitykset.

Lastenpsykiatria

Helsinkiläisten lastenpsykiatristen potilaiden määrä kasvoi 11 % verrattuna edelliseen vuoteen ja käyntien määrä lisääntyi 14 %. Lastenpsykiatristen läheteiden määrä lisääntyi 13 % edellisvuoteen verrattuna. Osastohoitopäivät vähenivät 27 % hoidon painopisteen siirtyessä avohoidon suuntaan. Sama suuntaus on jatkunut tänä vuonna.

Odotusajan mediaani ensikäynnille oli 20 vrk kun se oli edellisenä vuonna 14 vrk. Odotusajan kasvusta huolimatta se on edelleen hyvällä tasolla. Kuuden viikon hoitotakuu toteutui joitain yksittäisiä potilaita lukuun ottamatta. Alkuvuonna 2015 odotusajan mediaani on ollut 26 vrk.

Akuutin osastohoidon tarve kasvoi vuoteen 2013 verrattuna. Lastenpsykiatriset akuuttihoitopäivät lisääntyivät vuoden 2013 vajaasta 600:sta 800:aan. Myös hoidettuja lapsia oli vuonna 2014 n. 60 enemmän kuin edellisenä vuonna. Syitä lisääntyneeseen osastohoitoon selvitetään.

Lasten psykoterapioihin pääsy pysyi hyvällä tasolla vuonna 2014. Ostopalveluterapioiden tarve väheni edellisvuoteen nähden, mikä johtuu indikaatioiden tarkentumisesta ja hoitojen enenevästä toteuttamisesta HYKS:n omana työnä. Ostopalveluterapioiden kustannukset ovat pienentyneet joka vuosi vuoden 2009 jälkeen ja vuonna 2014 ne olivat 725 000 € (v. 2013 807 000 €). Vuodesta 2007 hoitoaikojen lyhentyessä potilaskohtainen kustannus on alentunut 32,5 %.

Yhteistyö Helsingin lasten perustason palveluiden kanssa on ollut tiivistä. Keskeisenä kehittämiskohteena on ollut yhteistyö lastensuojelun kanssa. Uusia toimintatapoja, yhteistoiminnan muotoja ja pelisääntöjä on kehitetty.

Jatkossa HYKS:n lastenpsykiatria pitää keskeisenä haasteena toimivien yhteistyöverkostojen luomista lasten mielenterveystyötä tekevien tahojen kesken yli organisaatorajojen. Lasten psyykkiset häiriöt ovat kehityksellisiä häiriöitä ja niiden hoidossa keskeistä on parantaa lähiympäristön valmiuksia tukea lasta ikätasoiseen kasvuun. Yhteistyö sosiaali-, terveys- ja koulutoimen kesken on välttämätöntä.

Huolta HYKS:n lastenpsykiatriassa herättää lastenpsykiatrisen erikoissairaanhoidon kysynnän jatkuva kasvu. Lasten avun tarve tunnistetaan edelleen liian myöhään, eivätkä perheen mahdollisesti saamat tukitoimet ole ehkäisseet lapsen psyykkisen häiriön syntymistä. Olisi ensiarvoisen tärkeää kiinnittää erityistä huomiota pienten haastavasti käyttäytyvien lasten perheiden tuen tarpeeseen ja asianmukaisten perustason interventtioiden tarjontaan, jotta alkavat psyykkisen kehityksen häiriöt tunnistettaisiin varhain. Erikoissairaanhoidon resurssien optimaaliseksi kohdentamiseksi HYKS:n lastenpsykiatria ehdottaa käynnistettäväksi hoitoverkkotyöskentelyä.

Nuorisopsykiatria

Helsinkiläisiä nuoria on vuoden 2014 aikana tutkittu ja hoidettu HYKS Nuorisopsykiatrian avohoidon, osastohoidon ja erityispalvelujen klinikassa. Organisaatio on sama, mutta yksikkömuutosten vuoksi ei suoraan verrannollinen edellisvuoteen. Vuoden aikana tehtiin useita toimitilamuutoksia.

Organisaatiouudistuksessa painopisteenä ovat edelleen olleet avohoitopainotteisuus, osastohoito- ja tutkimusjaksojen tehostaminen, kuntoutustoiminnan keskittäminen ja tertiääritason palveluiden tarjoaminen myös muille sairaanhoito- ja Erva -alueille.

Helsingiläisiä nuoria oli hoidettavana vuonna 2014 HYKS nuorisopsykiatriassa yhteensä 1870 henkilöä. Uusia läheteitä helsinkiläisistä nuorista tuli 714 kappaletta, eikä uusissa läheteissä ole vuosien mittaan havaittavissa olennaista muutostrendiä.

Ensikäyntejä toteutui 680 kpl. Avohoidon käyntejä helsinkiläisille nuorille kertyi 21156 kpl (edellisvuonna 20977 kpl), keskimäärin 11 käyntiä hoidettua potilasta kohti. Terveystenhuoltolain hoitotakuu tutkimuksen ja hoidon alkamisen osalta toteutui.

Nuorisopsykiatrian erikoissairaanhoidon painopistettä on siirretty viime vuosina vahvasti avohoidon suuntaan. Vuonna 2014 käynnistettiin peruspalvelujen toimijoiden tueksi ja vakavien psykiatristen häiriöiden aikaiseksi tunnistamiseksi HYKS-Varhain-konsultaatiot, mikä Helsingissä on toiminut 3-4 työntekijän voimin. HYKS-Varhain - konsultaatiokäyntien lisäksi tehtiin kotikäyntejä Helsingissä 190 kertaa.

Osastohoitopaikkojen määrä pysyi vuonna 2014 ennallaan. Vuonna 2014 osastohoidon klinikassa oli hoidossa yhteensä 161 helsinkiläistä nuorta (vuonna 2013 176 nuorta). Helsingiläisillä nuorilla oli yhteensä 3447 hoitopäivää osastohoidon klinikassa, mikä on 7 % enemmän kuin vuonna 2013. Osastoille ei ollut koko vuoden aikana merkittäviä hoitojonoja eikä ylipaikkatilanteita.

Esittelijä

virastopäällikkö
Hannu Juvonen

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingiläisten lasten psykiatristen palvelujen toteutuminen 2014
- 2 Helsingiläisten nuorten psykiatristen palvelujen toteutuminen HYKS:ssa vuonna 2014

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano